

ناحیه صنعتی گمیشان
در انتظار آب ۳

دستگاه مکانیزه برداشت پنبه
توجیه اقتصادی ندارد ۳

خیرین ۲ هزار و ۸۰۰ میلیارد ریال
به مدرسه سازی کمک کردند ۳

هیولایی که خاطره ها
را می بلعد «۸»

دلجویی استاندار گلستان
از خانواده حادثه دیدگان «۷»

جشن پیروزی
«۷»

یادداشت اول

برای مردان معدن طبس

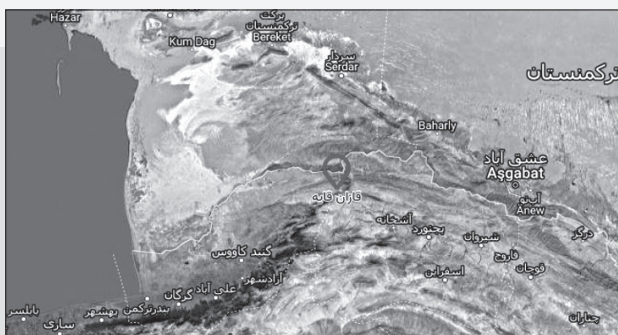
■ با مسوولیت سردبیر

کار در معدن از جمله مشاغل سخت است و بالاترین نرخ آسیب دیدگی و مرگ و میر را دارد. سخت است ازین جهت که در اعماق زمین جایی با مواد شیمیایی، گرد و غبار، گاز، صدا، گرما و سرما دست و پنجه نرم می کنند و نان زن و فرزند را در می آورند. قریب به اتفاق درسالهای جوانی گرفتار بیماری های مزمن می شوند و اغلب با وجود کار طاقت فرسا، حقوق، تسهیلات، خدمات و مزایای ناکافی دارند. این واقعیت کار در معدن است و روزانه هزاران نفر در معادن در همین شرایط سخت کار می کنند، شرایطی که تصورش هم برای مردم عادی غیرممکن است. ساعت ۲۱ شب اول

مهرماه شروع ماجرای معدن طبس بود. متاسفانه شب تلخ طبس در خراسان جنوبی با تصاعد گاز متان در محل یکی از تونل های معدن ذغال سنگ شرکت معدنچو و سپس انفجار این معدن رقم خورد. طبق اطلاعات منتشر شده در زمان حادثه انفجار ۶۹ کارگر در بلوک سی و بی این معدن ذغال سنگ در طبس مشغول کار بودند. سعید صمدی دبیر انجمن ذغال سنگ ایران در خصوص حادثه معدن ذغال سنگ طبس گفت: هنوز ابعاد حادثه به طور کامل مشخص نشده و اولویت خروج افراد باقیمانده در زیر آوار است. وی در خصوص مشخصات این معدن گفت: به لحاظ استخراج این معدن بزرگترین معدن بخش خصوصی کشور بود و تجهیزات آن کاملاً مکانیزه بودند، اگر بخواهیم معدن بخش خصوصی را دسته بندی کنیم بدون شک این معدن به لحاظ استفاده از ماشین آلات، اصول ایمنی و حفاظتی و استفاده از پرسنل متخصص در ۵ معدن اول کشور قرار می گیرد به طوریکه در ۲۰ سال اخیر هیچ خطاری از سازمان های نظارتی دریافت نکرده است. وی افزود: معدنی با ابعاد ذغال سنگ طبس که ۱۸۰۰ نفر پرسنل دارد و حوزه فعالیت آن ذغال سنگ است اگر در موارد ایمنی سهل انگاری کند هر ماه حادثه خواهد داشت

ادامه در صفحه ۲

قازان قایه گنجینه پنهان طبیعت

پسته های خودرو منطقه قازانقایه که از آن به نام رویشگاه طبیعی پسته یاد می شود در نوع خود در کشور و جهان منحصر به فرد بوده، زیرا از این نوع پسته که بصورت خودرو در طبیعت این منطقه بوجود آمده، تنها در قسمت هایی از استانهای خراسان رضوی و خراسان شمالی مشاهده شده و در سایر مناطق ایران مورد مشاهده ندارد. پسته ای که به دلیل استفاده نکردن از کودهای شیمیایی، سموم و حشره کشها و آفت کش ها از محصولات سالم و ارگانیک ایران است اما با داربودن ظرفیت ارزآوری این گنجینه طبیعی و ارزشمند و گرانبها، متاسفانه هنوز مدیریت هانفمند و وحلی برای توانمندسازی روستاییان و محرومیت زدایی از ساکنین این مناطق وجود ندارد. ذخیره گاه طبیعی پسته قازانقایه در مرزی ترین نقطه گلستان از قدیمی ترین رویشگاه های پسته جهان است. توده ای ۷ هزار هکتاری از درختان کهنسال، تنها ذخیره گاه درختان مثمر که در کم بازده ترین اراضی از دل شور زمین بیرون زده تا مردم این منطقه نیز برای تلاش و کار بهانه خوبی داشته باشند.

ادامه در صفحه ۲

محمد اسماعیل اسدی - نوروز قزل
واژه روستا از کلمه رستن و رویدن گرفته شده است و رویدن و سبز شدن در مکانی اتفاق می افتد که خاک و آب که دو منبع پایه حیات و تولیدات کشاورزی هستند به عنوان بستر تولید وجود داشته باشد. اگر در روستاها منابع آب و خاک حفظ نشود و بهره برداری پایدار و بهینه نداشته باشیم با وجود همه فعالیت های عمرانی، رفاهی و بهداشتی در روستاها شاهد کوچ و مهاجرت روستاییان خواهیم بود. در کنار همه فعالیت های عمرانی و آبادانی در روستاها معیشت و تولید پایدار مردم باید مورد توجه قرار بگیرد و اگر به منابع پایه در روستاها توجه نشود فلسفه وجودی روستاها که همان رستن و رویدن است از بین میرود. روستای قازانقایه از لحاظ جغرافیایی در شمال شرقی استان گلستان واقع شده است. این روستا از طرف شمال به کشور ترکمنستان و از طرف شرق به استان خراسان شمالی و از سوی جنوب به روستای حاجی آمان ختم شده و در ۲۹ کیلومتری شرق شهرستان مراوه تپه قرار دارد. نام شهر مراوه تپه از تپه باستانی که در طرف شرق شهرستان واقع شده است گرفته شده است. قازانقایه بین دو رشته کوه

دیگر سلام می رساند. شغل بیشتر مردم روستا کشاورزی و دامداری است. کشت اکثر مردم نیز به ترتیب گندم، جو، برنج، هندوانه، آفتابگردان، سویا و... می باشد. از نظر آب و هوایی، اقلیم منطقه نیمه خشک و بارندگی متوسط سالیانه ۳۵۰ میلی متر، متوسط دمای حداکثر گرم ترین ماه سال ۳۷ درجه سانتی گراد و متوسط سردترین ماه سال ۱/۵ درجه سانتی گراد و متوسط درجه حرارت سالیانه ۱۸ درجه سانتی گراد و متوسط تبخیر سالانه ۱۷۳۹ میلی متر می باشد. این روستا دارای پتانسیلهای فوق العاده تولید گیاهان دارویی و همچنین درختان میوه ای چون پسته، انار و زرشک، انجیر و زیتون می باشد. پسته قازانقایه تنها بازمانده پسته اصیل ایرانی و ذخیره گاه ژنتیکی پسته وحشی دنیا قرار دارد. در شرق قازانقایه کوه های پالیزان با ارتفاع ۱۴۰۰ متر از سطح دریا بلندترین کوه شهرستان مراوه تپه می باشد، از جنوب کوه های سنگدراغ به ارتفاع ۱۱۲۰ متر قرار دارد. روستای قازانقایه تا مهرماه سال ۱۳۷۸ خورشیدی بخش دهستان مراوه تپه بود که با تغییر تقسیمات کشوری و ارتقاء شهر مراوه تپه به شهرستان در آن سال این روستا نیز به مرکز دهستان پالیزان ارتقاء یافت. در جنوب قازانقایه رودخانه مرزی ترک عبور می کند. (آرامگاه باقی بابا در کوه دام دامیدر دهستان پالیزان قرار دارد). یکی از مزیت های این روستا عبور رودخانه بزرگ و مرزی ترک از کنار این روستا می باشد که زیبایی خاصی را به این روستا داده است. این روز زیبای ترک حکم مسافر عبوری را دارد که به همسایه هایمان در کشورهای

ادامه یادداشت اول

برای مردان
معدن طبس

آن هم استخراج ماده‌ای مانند ذغال سنگ که به طور طبیعی در هر تن آن ۱۵ متر مکعب گاز متان است. صمدی افزود: یکی از اتفاقات معمولی در حوزه استخراج ذغال سنگ رسیدن به منبع‌های زیر زمینی گاز است. به طور معمول معدنی در این حجم دستگاه تهویه در هر ساعت هزار متر مکعب گاز را به خارج هدایت می‌کند، اما اگر یک دفعه به یک منبع گاز متراکم برسند که به طور مثال ۵۰ هزار متر مکعب گاز متساعد شود شاهد یک انفجار خواهیم بود. وی ادامه داد: الان نمی‌توان در مورد علت حادثه با قطعیت صحبت کرد، اما انفجاری با این ابعاد به طور حتم برخورد با یک منبع گازی حداقل ۵۰ هزار متر مکعب و تصاعد گاز متان بوده است. در هر حال ضمن طلب آرامش و آموزش برای ارواح معدنکاران مرحوم این حادثه، برای معدنکاران گرفتار در اعماق زمین که در زمان نگارش این متن هنوز نجات نیافته‌اند آرزوی سلامتی داریم و امیدواریم با بالابردن اصول ایمنی در معادن، دیگر شاهد اتفاقات تلخ این چنین نباشیم.

ادامه تیر اول

وسعت ذخیره گاه ژنتیکی پسته در شهرستان مراوه تپه در ۶۰ سال گذشته ۵۰ هزار هکتار بوده که به علت برداشت زود هنگام محصول، چرای بی رویه دام و قطع درختان به هفت هزار هکتار کاهش یافته است. سابقه ژنتیکی پسته وحشی در شهرستان مراوه تپه بیش از ۸۰۰ سال برآورد می‌شود و از خاستگاه‌های اصلی این درخت روستای قازانقابه این شهرستان است. شهرستان ۶۲ هزار نفری مراوه تپه در شرقی‌ترین نقطه از استان گلستان و در مجاورت مرز ترکمنستان واقع است که در تابستان هوای بسیار گرم و در زمستان‌ها سرمای شدیدی را تجربه می‌کند و از این رو به گفته کارشناسان این آب و هوا برای درخت پسته مناسب است. جنگل هفت هزار هکتاری پسته وحشی واقع در روستای قازانقابه شهرستان مراوه تپه، تنها بانک ژنتیکی این نوع محصول در ایران و تنها بازمانده پسته اصیل ایرانی است. در حقیقت به جرات می‌توان گفت: قازان قایه استان گلستان تنها ذخیره گاه ژنتیکی پسته وحشی دنیا را دارد. پسته قازانقابه در گلستان ارزش ژنتیکی بالایی دارد و نمونه بارز جنگل کاری اقتصادی است. قازانقابه روستایی محروم است که در شرقی‌ترین نقطه از استان گلستان و به عنوان مرکز دهستان پالیزان شهرستان مراوه تپه قرار دارد. شاید هیچ‌کس فکرسش را هم نمی‌کرد که این منطقه مرزی، روزی با برداشت محصولی که در میان تپه ماهورهای آخرین یال‌های البرز می‌روید، بتواند زمینه توسعه این روستا را فراهم کند. پسته وحشی محصولی بود که اگر چه کمتر حتی از سوی محلی‌ها مورد توجه قرار می‌گرفت جرعه توسعه اقتصادی و ایجاد یک تعاونی روستایی برای جمع‌آوری و فروش این محصول شد. گرچه این محصول به دلیل قاچاق و فروش فله ارزآوری مستقیم ندارد و از سویی برداشت میوه نارس مشکلاتی را ایجاد کرده است. بر اساس اعلام سازمان جهاد کشاورزی در گلستان در اوایل دهه ۹۰، حدود ۱۴ هزار درخت بارده در این منطقه وجود داشت. برداشت کنندگان در آن زمان پسته‌های برداشت شده را به واسطه دلالتن بازرگان کشور افغانستان می‌فروختند. این پسته به صورت فله و به قیمتی نازل فروخته می‌شد. عادت به خام و نارس چینی این محصول برای رساندن به زمان مورد نظر بازرگانان، در کنار فروش فله و بدون بسته‌بندی از دلایل اصلی قیمت نازل آن بود.

گیاهان دارویی

گیاهان دارویی یکی از مهمترین و بهترین منابع درمانی طب قدیم بوده و هم اکنون نیز بسیاری از منبع‌های اولیه داروها از همین گیاهان دارویی تهیه می‌شوند. شهرستان مراوه تپه به خاطر شرایط اقلیمی، طبیعی و اکولوژیک خود یکی از مهدهای رویش گیاهان دارویی اصیل می‌باشد که می‌تواند در منطقه قازان قایه از گیاهان با ارزشی چون ثعلب، خارشتر، زیره، مرزنجوش، زرشک، مریم گلی، پیاز زنگوله‌ای، نسترن وحشی، اسپند، سریش و کبر نام برد. استفاده از گیاهان دارویی یکی از بهترین راه‌ها برای درمان بیماری‌های انسان می‌باشد که کمترین آسیبها را نیز در درمان از خود برجای می‌گذارد. گیاهان دارویی منطقه مراوه تپه و به خصوص منطقه قازانقابه جزو سالم‌ترین گیاهان منطقه از نظر طبیعی بودن و دور بودن از سموم شیمیایی است. در منطقه قازانقابه دو نوع زرشک به شکل وحشی می‌روند، همچنین زعفران هم در منطقه کشت می‌گردد. یکی از گیاهان با ارزش که در این منطقه به صورت طبیعی می‌روید و دارای ارزش افزوده بالایی است، ثعلب می‌باشد. این گیاه با نام علمی *Orchis mascula* گیاهی چند ساله و پایا می‌باشد. گیاه ثعلب یک گیاه دارویی است که از دیرباز در صنایع غذایی و دارویی استفاده‌های زیادی داشته است. ثعلب در واقع پودری است که از آسیاب کردن غده‌های گونه‌ای از گیاهان تیره ثعلبیان با نام به دست می‌آید. ثعلب نام عربی ارکید است. این گیاه بومی مرکز، جنوب اروپا و ترکیه بوده که دارای گل‌هایی خوشه‌ای به رنگ بنفش و گاهی سفید زنگ می‌باشد. دانه گیاه ثعلب جزو کوچک‌ترین دانه‌های گیاهی در جهان بوده و تاکنون ۲۵ نوع از این گیاه شناخته شده که ده نوع آن در ایران و در مناطقی مانند مراوه تپه به صورت خودرو به عمل می‌آید. برگ‌های این

گیاه نیزه‌ای هستند که لکه‌های بنفش و قهوه‌ای بر روی آن‌ها دیده می‌شود. ریشه‌ها یا غلذ زیر زمینی که از آن‌ها برای تهیه ثعلب استفاده می‌شود دارای پوسته‌ای صورتی رنگ هستند اما درون آن‌ها گوشت سفید رنگی قرار دارد که شیرین، تند و لاج می‌باشد. این گیاه را بیشتر با نام ارکید می‌شناسند. این گیاه پیازی دارد که پیاز آن مورد استفاده است. از پیاز این گیاه بعد از خشک و پودر کردن برای بستنی سازی استفاده می‌شود زیرا این گیاه دارای مواد نشاسته‌ای می‌باشد. معمولاً غده ثعلب در اوایل تابستان می‌رسد. در برخی از نقاط شهرستان مراوه تپه گیاه ثعلب به وفور یافت می‌شود و از زمان آغاز برداشت ثعلب، به عنوان شغلی فصلی برای اهالی محسوب می‌شود. کاشت، داشت و برداشت این گیاه به صورت طبیعی صورت می‌گیرد و مردم از پیر و جوان و کودک برای جمع‌آوری این محصول به دامان طبیعت و به همراه اعضای خانواده می‌روند.

پیشنهادهای

۱- برای توسعه پایدار و افزایش درآمد سرانه جمعیت این استان و همچنین محرومیت زدایی از مناطق دورافتاده از مرکز استان نظیر قازان قایه باید به این منطقه نگاه و توجه خاص داشت. با ایجاد صنایع تبدیلی پسته و انار و زیتون و زرشک و کارگاه‌های فرآوری بعد از برداشت گیاهان دارویی در این منطقه می‌توان ضمن افزایش اشتغالزایی برای ساکنین منطقه و با ایجاد ارزش افزوده محصولات از خام فروشی محصولاتی نظیر پسته وحشی و گیاهان دارویی با ارزش جلوگیری کرد. می‌توان در کارگاه‌های فرآوری گیاهان دارویی روی بسته‌بندی‌های دمنوشی و همچنین گرفتن اسانس و تهیه عرق‌بیجات گیاهی کار کرده و نهایتاً ارزش افزوده این محصولات مفید و با خواص با برند قازانقابه روانه بازارهای کشور و منطقه گردد.

۲- اولویت اول باید واکنش بهره‌برداران از درختان طبیعی در قالب تشکیل‌ها و جوامع محلی باشد زیرا تجربه نشان داده است که مردم محلی هر منطقه، خود بهترین حافظ منابع طبیعی جغرافیای خودشان هستند. از جوامع محلی در قالب شرکت تعاونی توسعه بصیرت با یک هزار عضو در حفاظت از منابع طبیعی منطقه استفاده کافی نشده است گویی شرکت تعاونی نتوانسته است آن سازماندهی لازم را برای بهینه شدن، فرآوری و بازاریابی پسته فراهم آورد. زیرا در تابستان ۱۴۰۳ به دلیل فقدان مدیریت واحد و یکپارچه، رقابت کاذبی در منطقه وجود داشته و پسته‌های قازانقابه قبل از اینکه به صورت کامل رسیده شوند با قیمت کم برداشت و عرضه شدند. در این سال حدود ۱۰۰ تن پسته تر برداشت گردید در صورتی که تا برداشت ۱۵۰۰ تن پسته از این منطقه وجود دارد. همین مساله باعث گردیده که درآمد چندانی برای روستاییان حاصل نشود اما اگر سعی شود با سازماندهی و توانمندسازی شرکت تعاونی توسعه بصیرت و حفاظت از این درختان شمر توسط مشارکت جوامع محلی، مردم منطقه می‌توانند به سوددهی بیشتری برسند. در منطقه قازان قایه این پتانسیل وجود دارد که این عرصه‌ها به مردم واگذار شود و از ظرفیت خود جوامع محلی در این منطقه استفاده شود. استفاده از پتانسیل‌های مردم محلی باعث پایداری تولید در روستاها می‌شود زیرا ادامه زیست افراد بشر به حفظ جنگل‌ها و مراتع وابسته است. اگر مردم

منافع حفاظت از منابع طبیعی را در سفره‌های معیشتی خود ببینند قطعاً از حافظان این منابع با ارزش خواهند بود.

۳- یکی از مسائل مهم این است که درختان پسته فقط در فصل برداشت مورد توجه قرار می‌گیرد. یعنی فقط در زمان برداشت است که تعاونی و دولت در همراهی آن، به تهیه و توزیع ابزارهای مورد نیاز و خودرو و ادوات جابه‌جایی توجه می‌کند و در ایام نگهداری و داشت این درختان در پرورش و مراقبت از درختان توجه خاصی نمی‌کنند. چرای دام یکی از معضلاتی است که تهدیدهای بزرگ برای تکثیر این درختان می‌باشد زیرا درختان پسته دارای پایه‌های نر و ماده جلگانه بوده و در صورت از بین رفتن نهالهای نر امکان تکثیر طبیعی وجود ندارد. به همین خاطر باید توجه ویژه‌ای در تمامی طول سال تا مرحله نهایی یعنی برداشت و بسته‌بندی و بازاریابی وجود داشته باشد.

۴- یکی از مشکلات موجود، برداشت زودهنگام پسته در این منطقه است که باعث کند شدن تکثیر درختان و همچنین کاهش تراکم درختان در واحد سطح می‌شود. تعدای از دلالتن و یا برداشت کنندگان غیر محلی و گروهی از جامعه محلی هستند که به دلیل مشکلات اقتصادی اقدام به برداشت پسته پیش از موعد مقرر می‌کنند و این محصول نارس را به صورت کیسه‌ای به فروش می‌رسانند. گرچه از سال ۱۳۹۷ براساس مصوبه اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان گلستان، برداشت نارس این محصول قداغن است. اما چون ارتفاعات منطقه به علت شرایط آب و هوایی خاص، دارای زمستان‌های بسیار سرد و تابستان‌های گرم می‌باشد و زیستگاه طبیعی مناسبی برای رشد درختان پسته می‌باشد هر سال با آغاز فصل برداشت پسته، کوه‌های منطقه از قرق خارج شده و مردم می‌توانند پسته را برداشت کنند. باید برداشت پسته در قالب تعاونی به مردم محروم روستاهای مجاور واگذار گردد و نظارت کافی بر کار برداشت صورت گیرد.

۵- قاچاق پسته وحشی و ارگانیک منطقه قازان قایه توسط افراد سودجو و خارج کردن آن از آملا غیرقانونی، همچنین قیمت‌گذاری‌های نامتعارف توسط آنها از دلایل مهمی است که باعث شده مردم منطقه از منافع حاصل از این محصول بی‌بهره باشند. باید روی بسته‌بندی و صادرات محصول پسته ارگانیک و طبیعی این منطقه فعالیت نمود. اصلی‌ترین مشکل منطقه در حال حاضر علاوه بر فقدان کارگاه فرآوری این محصول با ارزش، عدم بسته‌بندی با استانداردهای قابل صادرات است. برای توسعه تجارت پسته وحشی نیازمند برنامه‌ریزی برای بازاریابی و بسته‌بندی می‌باشد. یعنی اینکه یک تاجر از تعاونی روستا خرید کرده و محصول آنها را صادر کند. تا زمانی که برای این محصول صنایع تبدیلی و ذخیره ارزش تعریف نشود در بر پاشنه فروش فله یا قاچاق می‌چرخد. اصلی‌ترین مشکل پسته قازان قایه در حال حاضر نبود بسته‌بندی مطلوب با استانداردهای قابل صادرات است.

۶- منطقه قازان قایه با پوشش گیاهی غنی و منحصر به فرد و دشتهای زیبا یکی از مناطق بکر برای گردشگری می‌باشد هر چند این طبیعت همیشه زیبایی‌های خاص خود را دارد اما فصل بهار بهترین زمان برای سیر و سیاحت در این طبیعت زیباست. این منطقه دارای ظرفیت اکوتوریستی و گردشگری کشاورزی بسیار بالایی می‌باشد که تاکنون به صورت بهینه مورد توجه قرار نگرفته است ولی می‌توان با معرفی ظرفیتها و ایجاد زیر ساختها از قبیل ایجاد بوم گردی‌هایی منطبق بر اکولوژی منطقه به درآمدزایی و توانمندسازی ساکنین این شهر کمک شایانی نمود. پسته وحشی و ارگانیک این منطقه ظرفیت خوبی برای شهرستان و استان گلستان بوده و در صورت معرفی باعث جذب گردشگر و سرمایه‌گذار می‌شود. گردشگران می‌توانند در قالب تورهایی سازمان یافته و نظارت شده به تماشای درختان پسته وحشی و گیاهان دارویی حاشیه رودخانه زیبای اترک بروند و با گذران ایام در یک هوای پاک و عاری از هر گونه آلودگی لذت ببرند. همچنین آبشار زیبای قاری کوه واقع در ۵ کیلومتری در شمال شرقی قازان قایه هم بسیار دیدنی است.

* پژوهشگر بین‌المللی کشاورزی پایدار، گرگان

* فعال بخش کشاورزی و محیط زیست، قازان قایه

گلشن

۰۱۷۳۲۲۴۴۳۰۲

۰۱۷۳۲۲۵۱۳۱۶

ناحیه صنعتی گمیشان در انتظار آب

ناحیه صنعتی گمیشان واقع در منطقه مرزی و محروم شمال غرب گلستان از سال ۱۳۹۵ راه‌اندازی شده اما از آن زمان تاکنون تامین آب بهداشتی و سالم برای فعالیت واحدهای تولیدی، دغدغه اصلی سرمایه‌گذاران است. به گزارش ایرنا، طبق گزارش مسوولان شرکت شهرک‌های صنعتی گلستان، ناحیه صنعتی گمیشان با وسعت ۲۰ هکتار زیرساخت‌های آسفالت، فیبر نوری، گاز، برق و آب دارد و قابلیت واگذاری حدود ۵۰ قطعه برای جذب سرمایه‌گذاران با هدف ایجاد واحدهای تولیدی در حوزه فرآوری شیلات و آبزیان در آن فراهم شد. مدیر اجرایی یک واحد فرآوری میگو گمیشان در این خصوص گفت: تامین آب سالم و بهداشتی برای فعالیت واحدها در ناحیه صنعتی گمیشان یک نیاز ضروری است تا از زیرساخت‌های به وجود آمده در این منطقه مرزی و محروم استان گلستان به خوبی در رونق تولید، اشتغالزایی استفاده شود. قربان احمدی افزود: این واحد فرآوری میگو به عنوان نخستین واحد تولیدی استان گلستان پس از راه‌اندازی ناحیه صنعتی گمیشان از سال ۱۳۹۶ فعالیت خود را آغاز به کار کرد و با ۱۰۰ نفر مشغول فعالیت است. وی ادامه داد: یکی از چالش‌های اساسی فعالیت واحدهای فرآوری میگو و برنامه

برای توسعه ظرفیت تامین آب شرب سالم و بهداشتی است به طوری که رفع این مشکل می‌تواند در جذب سرمایه‌گذاران علاقمند برای ایجاد چنین واحدهایی در ناحیه صنعتی گمیشان بسیار اثرگذار باشد. وی خاطرنشان کرد: این واحد تولیدی روزانه ۶۰ هزار لیتر آب را برای مصرف خریداری می‌کند که هزینه آن برای ۲ ماه فعالیت کاری رقمی معادل ۳۵ تا چهار میلیارد ریال است. احمدی ادامه داد: تامین آب سالم و بهداشتی برای استقرار واحدهای تولیدی در این ناحیه صنعتی ضروری است و از مسوولان دستگاه‌های مرتبط انتظار است که برای حل دائمی آن چاره اندیشی اصولی صورت گیرد. وی در خصوص ظرفیت فرآوری در این واحد، گفت: این واحد سال قبل هزار و ۳۰۰ تن میگو برداشت شده از مجتمع چهار هزار هکتاری گمیشان را فرآوری کرد که موفق به صادرات هزار و ۵۰ تن آن شده است. استاندار گلستان گفت: برطرف شدن مسائل و مشکلات مرکز عمل‌آوری میگو در ناحیه صنعتی گمیشان یکی از برنامه‌های اصلی دستگاه‌های مرتبط استانی باید باشد. علی محمد زنگانه افزود: تامین آب شرب این ناحیه صنعتی با حفر ۲ حلقه چاه توسط شرکت شهرک‌های صنعتی استان پیگیری شده و مشکل

مخابرات ناحیه نیز توسط دستگاه مربوطه در اسرع وقت حل خواهد شد. مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی گلستان در این ارتباط گفت: وظیفه اصلی تامین آب سالم و بهداشتی شهرک‌ها و نواحی صنعتی برعهده شرکت آب و فاضلاب در استان است. رضا شهرداری افزود: این شرکت در گذشته برای تامین آب سالم و بهداشتی ناحیه صنعتی گمیشان خط انتقال و مخزن را از نزدیکی شهر گمیشان ایجاد کرده ولی شرکت آب و فاضلاب استان تاکنون انتقال آب را انجام نداده است. وی خاطرنشان کرد: این شرکت برای برطرف شدن مشکل تامین آب سالم و بهداشتی ناحیه صنعتی گمیشان آمادگی دارد تا در صورت واگذاری زمینی در ترکمن و کردکوی، اقدام به حفر و تجهیز چاه کند. وی در خصوص شیرین‌سازی آب دریای خزر نیز گفت: سرمایه‌گذاری در این زمینه برای این شرکت توجیه اقتصادی ندارد ولی در صورت وجود سرمایه‌گذارانی در بخش خصوصی برای شیرین‌سازی آب خزر، حمایت لازم در حوزه اداری از سرمایه‌گذاران می‌کند. به گفته وی شرکت شهرک‌های صنعتی در گذشته یک حلقه چاه آب در ناحیه صنعتی گمیشان حفر و تجهیز کرده ولی این چاه آب شور و ماسه بالا می‌رود. معاون شرکت شهرک‌های صنعتی گلستان در خصوص وضعیت زیرساخت مخابرات

در این ناحیه صنعتی گمیشان، افزود: این ناحیه صنعتی دارای زیرساخت فیبر نوری بوده و علاوه بر این، زمین برای ایجاد طرح مخابراتی به ویژه ایجاد تاسیسات و تجهیزات آن در اختیار دستگاه مربوطه قرار گرفته است. بهزاد شریفی افزود: یک واحد فرآوری میگو در این ناحیه صنعتی گمیشان فعال بوده که ۱۰۰ نفر مشغول کار هستند و سه واحد تولیدی هم توسط سرمایه‌گذاران در مرحله تکمیل ساختمان است. ناحیه صنعتی گمیشان با اولویت ایجاد واحدهای فرآوری میگو و آبزیان شیلات به دلیل همجواری با ساحل خزر و مجتمع چهار هزار هکتاری گمیشان و ایجاد شهرک ۶ هزار هکتاری کشاورزی میگو و ماهیان خاویاری ایجاد شده که تامین آب بهداشتی و سالم آن می‌تواند در آینده ضمن ایجاد اشتغال پایدار برای شمار زیادی از بومیان منطقه، اقتصاد منطقه را متحول کرده و نقش آفرین در محرومیت‌زدایی از این خطه مرزی استان گلستان شود. همچنین به اعتقاد کارشناسان حوزه اقتصادی گلستان، فعال شدن ناحیه صنعتی گمیشان؛ این شهرستان محروم و مرزی را از بن‌بست اقتصادی خارج می‌کند و این ناحیه در آینده زمینه اشتغال مستقیم و پایدار برای هزار و ۵۰۰ نفر را فراهم خواهد کرد.

خبر

خیرین ۲ هزار و ۸۰۰ میلیارد ریال به مدرسه‌سازی کمک کردند

استاندار گلستان گفت: در ۳۵ ماه گذشته ۱۴۰ پروژه آموزشی و ورزشی با سرمایه‌گذاری ۱۲ هزار میلیارد ریال در استان افتتاح شد که سهم خیرین از این مبلغ، ۲ هزار و ۸۰۰ میلیارد ریال بود. به گزارش روابط عمومی، علی محمد زنگانه در مراسم زنگ آغاز سال تحصیلی در مدرسه عترة و مانده گرگان اظهار امیدواری کرد: روند حضور خیرین در مدرسه‌سازی گلستان برای جبران کمبودهای این بخش ادامه پیدا کند. مدیر کل دفتر آموزش دوره اول متوسطه وزارت آموزش و پرورش هم در این مراسم از دانش آموزان مقطع اول متوسطه خواست مطالعه برای کنکور و قبول شدن در دانشگاه‌های معتبر و رشته‌های مورد علاقه خود را از اکنون آغاز کنند تا در هدایت تحصیلی سال نهم دچار مشکل نشوند. حمید یزدانی افزود: دانش آموزان در این مقطع شیوه مطالعه را به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی کنند که در مقطع دوم متوسطه در رشته مورد علاقه ادامه تحصیل دهند. نماینده مردم گرگان و آق‌قلا در مجلس شورای اسلامی هم در این مراسم گفت: اقتدار و بزرگی جمهوری اسلامی به واسطه دفاع مقدس و رشادت‌های رزمندگان است. رمضانعلی سنگدوینی همچنین به کمبود فضای آموزشی در گرگان اشاره کرد و افزود: مناطق جنوب این شهر نیازمند مدرسه است و این مهم باید مورد توجه مسئولین ارشد استان و شهرستان قرار گیرد. فرمانده سپاه نیوی گلستان هم گفت: دشمن به دنبال از بین بردن آرمان‌های انقلاب است و دانش آموزان نباید اجازه دهند این اتفاق بیفتد. علی ملک‌شاهکوهی افزود: بی‌اطلاعی از تاریخ سبب سیلی خوردن ما می‌شود و باید دانش آموزان مواظب ایمان خود در این مسیر باشند. مدیرکل آموزش و پرورش گلستان هم گفت: ۴۲۵ هزار دانش‌آموز سال تحصیلی جدید را با حضور ۲۴ هزار فرهنگی آغاز می‌کنند و هیچ کلاس درسی در گلستان بدون معلم نیست. سیدرضا نظری خاطرشان کرد: گلستان پر از دانش‌آموزان با استعداد است که نمونه آن کسب رتبه اول جهان در رشته ریاضیات و حضور چهار دانش‌آموز گلستانی در تیم ملی والیبال دانش‌آموزی است.

برداشت ۲ ردیفه پشته تراکتوری نام دارد و قیمت آن حدود ۱۸۰ تا ۳۰۰ میلیارد ریال است که می‌تواند یک مزرعه چهار هکتاری را در مدت یک ساعت، برداشت کند. نوروزبه افزود: این دستگاه کار ۳۵۰ کارگر را در مزرعه مورد نظر انجام می‌دهد که در دستمزد کارگر هم صرفه‌جویی می‌شود اما اجاره یا خرید آن برای کشاورز صرفه اقتصادی ندارد. رییس بخش به‌زراعی موسسه تحقیقات پنبه کشور گفت: در اکثر کشورهای تولید کننده پنبه، استفاده از کارگر برای برداشت این محصول حذف شده و از دستگاه‌های جدید استفاده می‌شود.

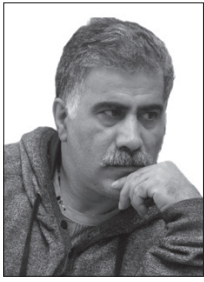
رییس بخش به‌زراعی موسسه تحقیقات پنبه کشور گفت: استفاده از دستگاه مکانیزه برداشت پنبه با وجود کاهش هزینه‌های تولید و افزایش بهره‌وری به دلیل کم بودن مساحت زیرکشت این محصول، برای کشاورزان گلستان توجیه اقتصادی ندارد. به گزارش روابط عمومی، شهرام نوروزبه اظهار کرد: تلاش می‌کنیم هزینه‌های تولید پنبه در مراحل کاهش و کشت و برداشت را تا حد امکان کم کنیم که یکی از راه‌های آن توسعه مکانیزاسیون است. وی بیان کرد: ۳۰ درصد هزینه‌های تولید پنبه مربوط به برداشت دستی است که اگر بتوانیم برداشت ماشینی را در مزارع کشاورزان توسعه دهیم به صرفه اقتصادی خواهیم رسید. وی خاطرنشان کرد: توسعه مکانیزاسیون، از برنامه‌های اصلی وزارت جهاد کشاورزی است که در برداشت پنبه، محصول با کیفیت و بدون الیاف غریبه تحویل کارخانه‌های پنبه‌پاک‌کنی و صنایع نساجی خواهد شد. رییس بخش به‌زراعی موسسه تحقیقات پنبه کشور گفت: دستگاه موجود در این موسسه، دستگاه

دستگاه مکانیزه برداشت پنبه توجیه اقتصادی ندارد

گلشهر

۰۱۷۳۳۲۴۴۳۰۲

شعری از علی جهانگیری

خشک مثل شهرپور، مثل صدای گلنگدن

در هوا سبزه‌های می‌شود
روی رف
قربانه‌های گل
سبب‌ام را می‌کشد به شیشه‌های هوا
دری باز نمی‌شود به دیگر سو
شهرپور پرتاب می‌شود به کوچه‌ها
پرتاب می‌شود
مسافری در بال‌های سنجاقک
گلاب می‌چکد از خطابه
عقیق مادران شهر می‌بارد از هوا
رکاب بر می‌گردد
بی اسب و بی سوار

* * *

شهرپور را به سینما سنجاق می‌کنم
دعای مادرم را به خشاب
سبب‌ام قدم می‌کشد به قامت مرگ
همان انگشت که تمشک می‌چید
و گونه‌هایت را شعر می‌کرد
دعای مادران فرات را
خشک می‌خواست!
خشک مثل شهرپور
مثل صدای گلنگدن
مثل ترکیدن گلوله در کاسه‌ی سر
چه تفاوت می‌کرد
در سرش آشوب زنی داغ
یا پنجره‌های باز در کوچه‌های سامرا
چه فرق می‌کرد
از نجف یا بغداد
کوچه‌اش را به کربلا می‌رسانم
و زنی برای تمام عمر
رختخوابش سرد می‌شد
قدرت لاسه‌ام در اندامش
و تمام تنم، سبب‌ام
مسافری در گوشه‌ی چشم مادر
و دعایی که به آسمان نمی‌رسید
شهرپور می‌گذاشت و مردی
-بی سبب‌اش باز می‌گشت

گذاشته بودند. این نان روغنی که محتوی آن گوشت چرخ کرده و پیاز و سیب‌زمینی بود از خوشمزگی، طرفداران زیادی داشت. کودک با دست اشاره کرد و از آن نان روغنی‌ها خواست. رضا که هنوز کار نکرده بود و پولی نداشت از خانمی خواست تا یک بورگ قرضی به او بدهد. زن که اشک‌های بیچه را دید، فهمید که گرسنه است، یکی از نان‌ها را به طرف رضا دراز کرد. بوی خوش نان، تمام فضای پارک را پر کرده بود. رضا، نگاه مهربانی به کودک انداخت که با اشتیاق بورگ را می‌خورد. غروب زیبایی بود. در این هنگام آب فلکه را باز کردند. هوای پارک خنک‌تر شد. بیچه از داخل ماشین پایین نمی‌آمد و رضا هنوز پولی کاسب نشده بود. اگر دایمی محمود می‌آمد، باید چه جوابی می‌داد؟ تازه پول خانم بورگ‌فروش را هم باید می‌داد. در این فکر بود که کودک از داخل ماشین پایین آمد و به طرف زن و مردی دوید. زن شتابان او را در آغوش گرفت و بوسید:

«آی گل... آی گل... آی گل من!... عزیزم!... از نگرانی مُردم!»
خانم ترکمن لباس بلند با چارقد رنگی پوشیده بود. طلاهای زیادی روی مچ دستش دیده می‌شد. آنها بدون توجه به رضا در میان جمعیت گم شدند. انگار نه‌انگار کسی چند ساعت مراقب کودکشان بود. اما رضا از پیدا شدن والدین بیچه خوشحال بود. ستاره‌ها در آسمان چشمک می‌زدند. قرص کامل ماه در آسمان می‌درخشید. پارک، کم‌کم داشت خلوت می‌شد. رضا هنوز جوابی برای دایمی پیدا نکرده بود. در افکار خود غرق بود. حتی متوجه زن و مردی که رویه رویش ایستاده بودند، نشد. پدر و مادر آی گل بازگشته بودند. مرد با همان لهجه قشنگ ترکمنی گفت: پسر! ما را ببخش، آنقدر از پیدا شدن آی گل خوشحال بودیم، یادمان رفت از شما تشکر کنیم. این پول هم بابت زحماتی که کشیدی؟

رضا اسکناس‌ها را گرفت. بعد از رفتن آنها پول‌ها را شمرد. سی هزار تومان بود. پول خانم بورگ‌فروش را داد و کنار خیابان به انتظار دایمی نشست. از کاسبی امروزش خوشحال بود. خانم بورگ‌فروش در حالی که وسایلش را جمع می‌کرد، آخرین نان روغنی را به رضا داد و گفت: «این هم قسمت شما!» رضا نصف نان را برای دایمی گذاشت. دایمی آن طرف خیابان برایش دست تکان داد. همان‌جا ایستاد تا دور بزند. بعد هر دو خوش حال به طرف خانه رفتند. برج گنبد انتظار فردا می‌کشید تا غروب زبیا دوباره از راه برسد و دور و برش شلوغ شود.

داستانک
بیراهه

احمد سورسرای/آزادشهر

قریب به ده نفر بودیم. قرار بود جمعه روزی برویم (شاء کوه)؛ کوهستانی بکر اما ترسناک و هول‌آور. راه بلد مان، پیرمردی بود خوش سیما با بلنی ورزشی. او کوهستان را مثل کف دست می‌شناخت. قبل از حرکت، حجت را با همه مان تمام کرد. گفت کوهستان یک مسیر بیش ندارد و آن هم پر از صخره و پرتگاه است. اگر می‌خواهید به قله برسید و سالم برگردید، از گروه جدا نشوید. من و ارژنگ به یک دیگر نگاه کردیم و زیرجلکی خندیدیم. خودمان را خبره‌ی کوهنوری می‌دانستیم و سفارشات پیرمرد برای مان خنده‌آور بود. گروه در یک ردیف منظم پیش می‌رفت. معلوم بود که همه به راه بلدی پیرمرد ایمان داشتند. قدم‌هایشان را درست جای پای او می‌گذاشتند. پیر مرد هزار چندی به گروه استراحت می‌داد و باز به راهشان می‌انداخت. بعد از گذشت یک ساعت، من و ارژنگ دیدیم اگر بخوایم همین‌طور پا به پای آنها برویم تا پنج ساعت دیگر هم به قله نمی‌رسیم. در فرصتی مناسب و دور از چشم راه بلد، خودمان را انداختیم توی فرعی. گفتیم از میان بُر می‌رویم و زودتر از آنها به قله می‌رسیم. الان قریب به پنج روز است که من و ارژنگ لایالی این صخره‌ها و خار و خاشاک سرگردانیم. از هر مسیر که رفته‌ایم به بیراهه برخوردیم. از جیره‌مان چیزی زیادی نمانده است. اگر تا چند روز دیگر پیدایمان نکنند، حتم داریم این جا تلف می‌شویم.

بود که به همت جلال آل احمد تأسیس شد و در آن شاعران و نویسندگان دیگری چون محمد علی سپاندو، سیمین دانشور، رضا برهانی و... حضور داشتند. به تصویب شورای شهر تهران، در ۲۷ آبان ۹۹ خیابان نیلوفر در محدوده خیابان کلاه‌دوز، خیابان شهید نعمتی، بنام م. موید تغییر نام یافت.

آثار:

کتاب‌های شعر: به سپیدی تاج محل، دستاس هنوز می‌چرخد، مگر با لبخنده ماه، پروانه بی‌خویشی من، گلی اما آفتاب گردان، پندار آبی، نرگس هنوز، سیماب‌های سیمین، درخش شبانه سیب سیاه، غزلواره‌های هزار، بی‌خوانش پزندگان، تو کجاست؟ سه بار می‌گویم گل سرخ، کارهای شعری (دو جلد)، زیر درخت آفتاب، ساعت هنوز گل سرخ است، ب، آوند، دوزخ پشت کردن توست، مثل سرسبزی ایتاکا، چقدر نمی‌میری تو کتاب‌های ادبی پژوهشی: حسین علی، همان همیان، دستینه (اوگرنه)

وگرنه پایان عاشقانه خاکستری نبود
من پیر شده بودم
تو کاموای بافتی
می‌دانم کسی باور نمی‌کند
در رویا قدم می‌زدم
هوای خوبی بود، آفتاب
به خانه که برگشتم خمیس شده بودم
باور کردنش چتر می‌خواهد.

۱۹ مرداد/۱۴۰۳

داستان کوتاه

غروب باغ ملی

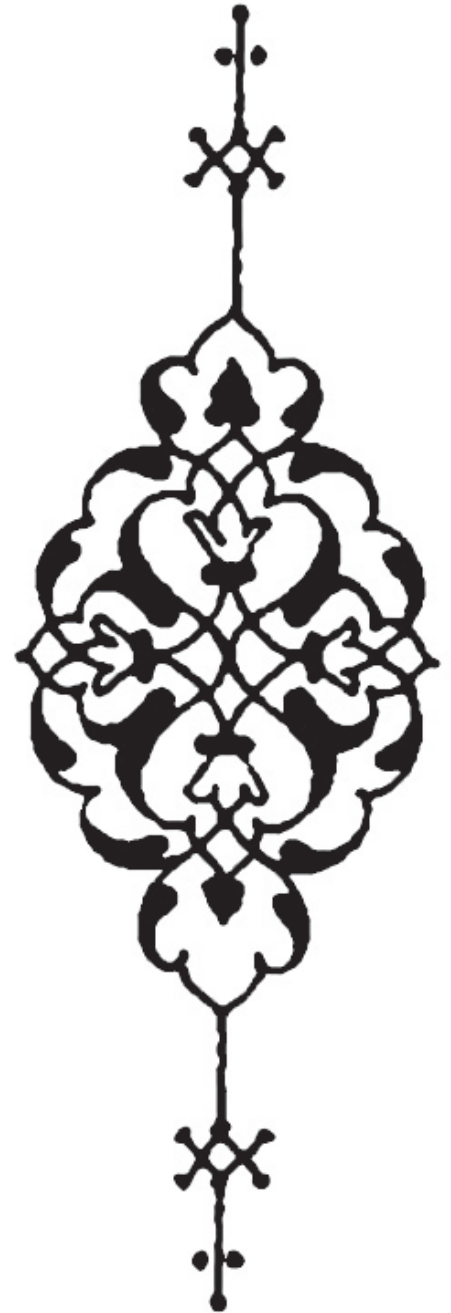

عایشه بی بی نازقلی زاده، گنبد کاووس

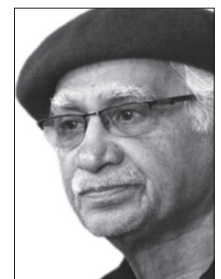
برج آجری گنبد روی تپه‌ای قرار داشت. غروب که می‌شد این باغ ملی با درخت‌های زیبا و آرایش شده با گل‌های رنگارنگ دل‌عابران را می‌ربود و آنها را وادار می‌کرد دقایقی روی نیمکت‌ها بنشینند و به موسیقی ملایمی که از رادیو آوا پخش می‌شد، گوش کنند. صدای شادی بیچه‌ها که در پارک بازی می‌کردند، لحظه‌ای قطع نمی‌شد. قایق بزرگی تاب می‌خورد. قطار و قصر بادی صف طولانی داشت. چند آلاچیق، کنار در ورودی بنا کرده بودند. مسافران در این آلاچیق‌ها با لباس‌های سنتی ترکمنی، عکس یادگاری می‌گرفتند و عشقشان این بود که پشت سرشان برج قابوس، در کادر عکس بیفتد تا یادگاری از سفرشان داشته باشند. در این هنگام، ماشینی کنار در ورودی پارک توقف کرد و نوجوانی ۱۲ ساله از در جلوی ماشین پیاده شد. راننده که معلوم بود با پسرک نسبتی دارد، صندوق عقب ماشین را باز کرد و ماشین شازری قرمز رنگی را بیرون آورد. چون سنگین بود تا کنار در برد. دایمی محمود، این ماشین را برای خواهرزاده‌اش رضا خریده بود تا با آن کاسبی کند. رضا، هر بیچه‌ای را که یک دور می‌گرداند، دو هزار تومان کاسب می‌شد و این برای او که پدرش را از دست داده بود، پول کمی نبود. البته کم‌کم باید پس‌انداز می‌کرد و از کنارش پول دایمی را هم می‌داد. دایمی در حالی که سوار ماشین شده بود و شیشه را پایین می‌داد، گفت: چند ساعت دیگه مغازه را که بستم میام دنبالت.

مراقب خودت باش و خوب کاسبی کن!

رضا بعد از رفتن دایمی، وارد پارک شد. هنوز زیاد از آلاچیق‌ها دور نشده بود که صدای گریه کودکی را شنید. دختری دوساله با لباس محلی که شاید هنگام عکس گرفتن گم شده بود، یکسره گریه می‌کرد. انگار آن‌همه عابر که از کنارش می‌گذشتند او را نمی‌دیدند. رضا کودک را بغل کرد و داخل ماشین شازری گذاشت. زبانش را نمی‌فهمید، فقط این را می‌دانست که گم شده و باید والدینش را پیدا کند. چند زن ترکمن روی پیک‌نیک، «بورگ» درست می‌کردند. برای این که باد شعله را خاموش نکنند، پیک‌نیک را درون حلبی خالی روغن

شعر ایران

محمدحسین مهدوی (م. موید)

در هفتم تیر ماه ۱۳۳۲ در نجف در خانواده‌ای اهل شعر و ادبیات، از پدری لاهیجی و مادری رودسری به دنیا آمد. از پدرش (آیت الله حاج شیخ محمد مهدوی لاهیجی) دیوان شعری به یادگار مانده است. (م. موید) ادبیات فارسی را با حضور در مدرسه ایرانیان عراق فرا گرفت و از چهارده سالگی به سرودن شعر پرداخت. وی نخستین بار شعر خود را در انجمن ادبی «خوشه» چاپ کرد و بعد، آثار بیشتری از او در جزوه شعر و همچنین مجله فردوسی در طول سال‌های دهه چهل انتشار یافت. (م. موید) آن گونه که در کتاب «صورت و اسباب شعر» نوشته اسماعیل نوری علا دسته‌بندی شده، به لحاظ سبک شعر به جریان شعری موج نو و شعر حجم تعلق دارد. او همچنین عضو نخستین کانون نویسندگان ایران

۴ شعردر ای جنگ

از سید مهدی جلیلی

۱

درخت‌ها همگی دسته ی تیر شده‌اند
پرنده‌ها چه بگویم؟ غریب تر شده‌اند!
شبی که دهکده می خواست مرد میمانی
شما پدر شده! یک عده بی پدر شده‌اند!
که دست مهر کسی روی شانه‌شان نخورد
ستاره‌های شما بیش و بیشتر شده‌اند!

بهشتیان جهنم فرورز میدان‌ها،
چه رفته است که کبریت بی خطر شده‌اند!
چرا چرا سخنی از پدر نمی گویند؟
چرا چنین همگی لال و کور و کر شده‌اند!
به مسجد دل من، یادواره‌تان بریاست
و دوستان قدیمی، همه خبر شده‌اند
به روی منبر غم یادتان غزلیخوان است
و واژه‌های این نوحه خون جگر شده‌اند

۲

حلزون چه تعبیری خواهد داشت
اگر کاکتوسی
به خویش بیاید؟!
و احساس تکه‌ای فلز،
در کارخانه‌ی مهمات‌سازی
از دیدن پاهای کودکی در خواب؟!
نگرانم
برای ابرهایی
که خواب مرا می بینند.

۳

دشمن عزیز!
اجازه نداری
به فکرم خطور کنی
کمی دورتر بایست.
من شاعرم
می ترسم
نگاهت کنم
دوستت بلارم.
شلیک به چهره ای که می بینی سخت است
من شاعرم
نشانه گیری ام ناچار
به خوبی غزل گفتن شمامست!

اگر شهید شدم، هیچ
وگر نه
خواهم نوشت:
دوست عزیز من،
دلیر بود.

۴

سراغ تورا که گرفتم
انگشت های اشاره
گریستند!

۳ شعر

از اسماعیل مزیدی، علی آباد کنتول

آفتاب تازه‌ای

باز در من پا گرفته التهاب تازه‌ای
از برابرم دیده‌ای انگار خواب تازه‌ای
تا پریشان تر کنی این عاشق شوریده را
می دهی بر گیسوانت پیچ و تاب تازه‌ای
تشنه یک جرعه از جام نگاهت گشته‌ام
از سبوی خود بنوشانم شراب تازه‌ای
عاشقی گر هست نزد تو گناه، از چه مرا
می کشانی باز سوی ارتکاب تازه‌ای
گر به ما داری سر یاری بگو از چه عزیز
می دهی هر لحظه‌ای من را عذاب تازه‌ای
با همه خانه خرابان جهان گو این سخن
شد فزون بر جمعشان خانه خراب تازه‌ای
خوانده‌اند از عشق گرچه داستان‌های کهن
می کنم عشق تو را بی شک کتاب تازه‌ای
گر به یک لبخند سبز خویش مهمانم کنی
می سرایم از برایت شعر ناب تازه‌ای
خسته‌ام زین آسمان تیره و خواهم کنون
سرزمین دیگری و آفتاب تازه‌ای

مادرم

از خطه‌ی نجیب «شمالی» است مادرم
یک شیرزن به چشم اهالی ست مادرم
وقتی سخن ز کار و تلاش است در میان
داری عزم و همت عالی ست مادرم
سرسار از محبت و سرچشمه‌ی صفاست
باور کنید صاف و زلالی ست مادرم
بر این شبان تیره و یلمایی دلم
خورشید پرشکوه و جلالی ست مادرم
این واقعیتی ست که در ذهن باورم
بانوی قصرهای خیالی ست مادرم
آن دم که رو به قبله دعا می کند مرا
گل نغمه‌هاش سبز و سفالی ست مادرم
یاد و خیال و خاطره‌هایش هنوز هم
در ذهن کوچه‌های حوالی ست مادرم
مصدق صاف روشن و هم کامل زنی
زحمت کش و صبور «شمالی» است مادرم

مثنوی عشق

های دلا! خسته و غمگین مباش
زخمی و افسرده و چرکین مباش
این همه اندیشه‌ی باطل مکن
بر سرم اندوه، تو نازل مکن
شکوه و بی حوصله‌گی تا به کی؟
این همه از خود گله‌گی تا به کی؟
اینقدر اندیشه‌ی واهی مکن
خویش گرفتار تباهی مکن
تا که خزان تو شود چون بهار
دست به داستان محبت گذار
سعی بکن تا شوی آینه وش
پاک و زلال و نهی از غل و غش
دل بسپار آه به دنیای عشق
تا که شوی مست ز صهبای عشق
عشق که جان مایه‌ی شیدایی است
سبزترین فصل شکوفایی است
عشق به قلب تو دهد شور و حال
می بردت باز به قاف کمال
دل بده ای دل تو به آیین عشق
روی مگردان دگر از دین عشق
دل تهی از عشق که شد، مرده است

چون گلی افسرده و پژمرده است
با نفس عشق نفس تازه کن
خویش در این عرصه پر آوازه کن
تا به دلم عشق تو مأوا گرفت
حس قشنگی به دلم پا گرفت
عشق دلم را به تو پیوند داد
بر لب من غنچه‌ی لبخند داد
زندگی عشق چه رویایی است
ناب‌ترین جلوه‌ی زیبایی است
چشم سیاهت چه غزل ریز بود
عشق از آغاز جنون خیز بود
تا که به عشق تو شدم همنشین
گشتم از آن روز من عاشق‌ترین
موهبت عشق که والا بود
هدیه‌ای از عالم بالا بود
زندگی از عشق بگیرد قوام
نیست مرا حرف دگر، والسلام

۲ شعر

از علیرضا ابری

۱

زنی که دریا شد
در من موج گرفت
آبی پوشید
که آسمانم شد
حالا

سل‌هاست
من و باد
دخیل بسته‌ایم
به موهایش

۲

زمین
چه اخباری از بهار شنیده
که این همه نگران است
همین الان دیر است
می خواهم
عکس های زیبای با تو بگیرم
می ترسم
فردایی نباشد
وقتی این همه
تبر
دنلان تیز کردند
برای درختان

شعری از مهدی اورسجی

آبشخور مهتاب / حوضچه خانه ما بود
پدرم عشق می کاشت / باران را نقاشی می کرد
دیم‌زاری پر از گل مریم / آگاهی آفتاب را می بوسید
حوضچه خانه ما
مهتابی می شد
وقتی پدرم
سکوت را
باران را
پشت بام همسایه‌مان خشک می کرد ...

همه چیز درباره یک بیماری لاعلاج

هیولایی که خاطره‌ها را می بلعد

خواهد کرد. سالمندی در جهان و دیگر کشورها با سیاست‌های اعمال شده کاهش یافته است و اگر ایران برای افزایش جمعیت و کاهش سالمندی اقدام عاجل نکند میزان مبتلایان به دمانس در آینده روند افزایشی خواهند داشت.

کدام استان‌ها در ابتلا به آلزایمر پیش‌تاز هستند؟

آمار بیماران مبتلا به آلزایمر در استان‌هایی مانند گیلان که با معضل افزایش جمعیت سالمندی و کاهش زاد و ولد دست و پنجه نرم می‌کنند بیشتر است. باید با آگاهی‌رسانی و اقدامات پیشگیرانه و تشویق سالمندان به حضور در اجتماع از ابتلای آنان به بیماری آلزایمر جلوگیری کرد. مطالعه، حل جدول، تغذیه مناسب و ورزش میزان ابتلا به آلزایمر را کاهش می‌دهد.

آلزایمر قابل درمان است؟

بیماری آلزایمر درمان قطعی ندارد اما قابل کنترل است و یک سال تشخیص زودهنگام، مشکلات بیماری پنج سال به تعویق می‌افتد و فرد با استقلال بیشتری زندگی خواهد کرد. در کنار داروهای مبتلایان به آلزایمر، مراقبت از این دسته از بیماران نیز از اهمیت خاصی برخوردار است. فرد مبتلا به آلزایمر در سال‌های ابتدایی به تنهایی امکان مدیریت زندگی خود را دارد و می‌تواند با کنترل از راه دور او را مدیریت کرد اما بیماری پس از ورود به مرحله دوم و افزایش وسعت در مغز، بیمار را دچار پرخاشگری، گم‌شدگی، شلختگی و آشفتگی ظاهری و غیره می‌کند که در این مواقع بیمار نیاز به کنترل و مراقبت دقیق دارد. مرحله سوم بیماری آلزایمر مشکلات و چالش‌های زیادی را به همراه دارد و فرد در این مواقع نیاز به مراقب ۲۴ ساعته دارد که همین مساله هزینه‌های زیادی را روی دست خانواده‌ها می‌گذارد.

هزینه‌های درمان آلزایمر چگونه است؟

هزینه‌های درمان بسته به مرحله پیش‌روندگی بیماری متفاوت است، در مرحله اول بیماری آلزایمر مصرف دارویی، اقدامات تشخیصی و کنترل از راه دور و تغذیه مناسب کفایت می‌کند و ممکن است ماهانه ۵۰ میلیون ریال هزینه بیماری باشد اما در مراحل پیشرفته‌تر هزینه‌های درمان، توانبخشی و مراقبت از بیمار بسیار بیشتر است. در حال حاضر آلزایمر جزو بیماری‌های سخت‌درمان شناخته شده و بیمه‌های هزینه‌های توانبخشی آلزایمر را پوشش می‌دهند اما مراقبت از بیمار هنوز تحت پوشش بیمه‌ای قرار نگرفته حال آنکه هزینه مراقبت این بیماران هنگفت و سنگین است. گاهی اوقات هزینه‌های مراقبت از یک بیمار مبتلا به آلزایمر در تهران به ۳۰۰ میلیون ریال می‌رسد که قابل توجه است و در برخی موارد اعضای خانواده مجبور به از دست دادن شغل خود و نگهداری از بیمار مبتلا به آلزایمر می‌شوند که این مساله علاوه بر تحمیل بار روانی و هزینه‌های زیاد، فرد را در معرض ابتلا به افسردگی و سپس آلزایمر قرار می‌دهد.

تغذیه چه میزان در جلوگیری از ابتلا به آلزایمر موثر است؟

بهترین روش پیشگیری از ابتلا به آلزایمر، تغذیه خوب و مناسب در کودکی است، تغذیه مناسب و استفاده از غذاهای مقوی، مصرف روزانه سبزیجات، استفاده کمتر از روغن، ورزش کردن، چالش کشیدن مغز با یادگیری یک زبان و یا هنر جدید، جلوگیری از مصرف خوراکی‌های مضر مانند چینیس و پفک و فست‌فودها در دوران کودکی از ابتلا به آلزایمر در بزرگسالی جلوگیری می‌کنند.

چرا دانشگاه‌های علوم پزشکی به مساله پیشگیری و درمان آلزایمر ورود پیدا نمی‌کنند برای مثال پیگیری‌های ما نشان داد در استان گلستان هیچ فعالیتی حتی پیشگیرانه در خصوص بیماری آلزایمر انجام نمی‌شود؟

در این خصوص بسیار گله‌مند هستیم، ما طی این سال‌ها با اجرای برنامه‌های مختلف و با زحمات بسیار موفق به تهیه و تدوین سند ملی دمانس شدیم و آن را به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی پیشنهاد دادیم که این وزارتخانه پس از ارزیابی ۶ ساله، برنامه کشوری دمانس در بازه زمانی ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۵ را به تصویب رساند اما هیچ اقدام عملی انجام نشده و این سند در وزارت بهداشت خاک می‌خورد. امیدوارم دکتر ظفرقندی در دولت چهاردهم به سند ملی دمانس توجه ویژه‌ای داشته باشند تا میزان شیوع و ابتلا به آلزایمر کاهش پیدا کند. در حال حاضر برنامه کشوری آلزایمر(دمانس) به دانشگاه‌های علوم پزشکی سراسر کشور ابلاغ شده اما هیچ تلاشی در این بخش انجام نشده و بودجه‌ای برای آن اختصاص نیافته تا آموزش‌ها به نقاط محروم و دور دست انجام شود.

اگر فرد مبتلا به آلزایمر از همان ابتدا تحت درمان و برنامه‌های توانبخشی ذهنی قرار نگیرد بیماری با سرعت پیشرفت کرده و به مرحله پیشرفته می‌رسد

افراد دچار مشکل شده و جای کلید منزل و یا پرداخت قسط بانکی را فراموش می‌کنند و یا آخرین دیدار با دوستان و نزدیکان را به یاد نمی‌آورند. اگر افراد کمتر از سه نشانه را داشته باشند مشکلی نیست اما اگر نشانه‌های فراموشی فراتر از سه مورد باشد باید با مراجعه به پزشک و انجام تست‌های تشخیصی و افسردگی، ریشه این بیماری را پیدا کرده و درمان را آغاز کنند.

تا چه میزان این فراموشی‌ها از داشتن اضطراب، نبود تمرکز و یا مشغله‌های زیاد نشأت می‌گیرد؟

فراموشی در افراد دارای اضطراب و استرس امر بدیهی است اما اگر این افراد اضطراب خود را مدیریت کنند از ابتلای به آلزایمر مصون می‌مانند. در دوران شیوع ویروس کرونا، بیماری آلزایمر به دلیل اضطراب و استرس، ورزش نکردن، تنها ماندن و کاهش فعالیت‌های اجتماعی در جهان شدت پیدا کرد. در سال گذشته ۴۰۰ فرد مبتلا به پیش از آلزایمر در کشور شناسایی شد که در رده سنی ۴۵ سال به بالا قرار داشتند. همچنین در ۶ ماهه نخست امسال از هزار مراجعه‌کننده به انجمن آلزایمر ایران، هشت تا ۱۰ درصد آنان که کمتر از ۶۰ سال سن داشتند به عنوان فرد مبتلا به پیش از آلزایمر شناسایی شدند. قرار بود این افراد با مراجعه به انجمن آلزایمر ایران و با انجام فعالیت‌های جدید، کتابخوانی، ورزش کردن و تغذیه درست مغز خود را به چالش بکشند اما بسیاری از این افراد مراجعه مجدد برای درمان اقدامات پیشگیرانه نداشتند. گاهی اوقات درگذشت عزیزان و یا اختلافات خانوادگی و طلاق می‌تواند افراد را به سمت ابتلا به افسردگی و سپس آلزایمر(دمانس) سوق دهد.

در حال حاضر چه تعداد بیمار مبتلا به آلزایمر در کشور وجود دارند؟

در حال حاضر بیش از ۱۵۵ میلیون نفر در جهان به آلزایمر مبتلا هستند و در هر سه ثانیه یک نفر در جهان و هر هفت دقیقه یک نفر در ایران به این بیماری مبتلا می‌شوند. در ایران براساس تخمین انجام شده و مبتنی بر آمار جمعیت سالمندی بیش از یک میلیون و ۲۰۰ هزار نفر ایرانی به آلزایمر مبتلا هستند و این روند به دلیل افزایش سالمندی ممکن است افزایش یابد. سالمندی در ایران رو به افزایش است و در ۲۰ سال آینده و شاید کمتر، جمعیت سالمندی ۳۰ درصد جامعه را تشکیل می‌دهند لذا ابتلای پنج تا ۱۰ درصد سالمندان به آلزایمر، وضعیت این بیماری را در کشورمان بغرنج

افزایش روزافزون ابتلا به دمانس و آلزایمر با توجه به حرکت ایران به سوی سالمندی اتفاق نگران‌کننده‌ای است و باید با اطلاع‌رسانی و ارتقای سبک زندگی جلوی پیشرفت این بیماری را گرفت؛ با این وجود اقدامات انجام‌شده در این بخش رضایتبخش نیست و سند ملی دمانس به دلیل کمبود اعتبار اجرا نشده است. به گزارش ایرنا، فراموشی به سراغ همه ما می‌آید چه در جوانی و چه در پیری، گاهی در طول روز برای ما اتفاق افتاده که مساله مهمی را فراموش کردیم و این فراموشی حسرت و اندوهی را برای ما به ارمغان آورده اما یک لحظه تصور کنید حافظه شما از همه چیز که در طول ۳۰ سال زندگی به دست آورید ناگهان پاک شود. نزدیک‌ترین افراد زندگی را شناسید و مهمترین خاطرات زندگی که با عزیزانتان داشتید را فراموش کنید؛ این بحران، اندوهی سنگین برای شما به بار می‌آورد که ممکن است با وجود آنکه دردی در بدن نداشته باشید شما را به گریه بیندازد. بیماران آلزایمری با چنین شرایطی روز خود را شب می‌کنند و تنها دلخوشی آنان همان قرص‌های آرامبخش و التیام‌های موقتی است که باید بخورند و اگر نه به مرز پوچی می‌رسند. بیماری آلزایمر یا دمانس که از آن به عنوان درد بی‌درمان یاد می‌شود نه تنها زندگی فرد مبتلا که دیگر اعضای خانواده را هم فلج می‌کند و براساس داده‌های علمی، پیش‌روی بیماری آلزایمر ۱۰ الی ۲۰ سال زودتر از بروز بیماری شروع می‌شود و در صورت انجام اقدامات پیشگیرانه می‌توان تا حد زیادی از شیوع آن در جامعه پیشگیری کرد. هر ساله ۱۵ شهریور تا ۱۵ مهر از سوی انجمن جهانی آلزایمر به‌عنوان ماه جهانی آلزایمر معرفی می‌شود، همین مساله بهانه‌ای شد تا گفتگویی را با معصومه صالحی، مدیر عامل انجمن آلزایمر ایران اختصاص دهیم.

کمی در مورد بیماری آلزایمر توضیح دهید.

آلزایمر یک بیماری بسیار ناتوان‌کننده و هزینه‌بر است که آسیب‌های اجتماعی زیادی را در خانواده ایجاد می‌کند. بیماری آلزایمر ممکن است ۱۰ الی ۲۰ سال زودتر از بروز بیماری شروع شود و سپس بعد از این مدت خود را نشان دهد. بیماری آلزایمر دارای سه مرحله است که مرحله نخست شروع بیماری و پیش از مرحله اول یا «پیش از آلزایمر» نام دارد در واقع افراد پیش از ورود به عرصه سالمندی، هر دو الی سه سال تست‌های مربوط به آلزایمر را بدهند و از سلامت مغز خود آگاه شوند. آلزایمر یک بیماری پیش‌رونده و تحلیل‌بر است و به قسمت هیپوکامپ مغز که با حافظه مرتبط است حمله می‌کند، در حالت عادی به علت فعالیت‌های سلول‌های ناحیه هیپوکامپ و در نتیجه فعل و انفعالات شیمیایی موادی مثل آمیلوئید بتا و تائو از بدن خارج و نابود می‌شوند اما این سلول‌ها در افراد مبتلا به آلزایمر(دمانس) از سیستم مغز خارج نمی‌شوند و پس از رسوب در مغز، سلول‌های مغزی حافظه را به تدریج نابود می‌کنند که در نتیجه آن افراد در معرض ابتلا به آلزایمر قرار می‌گیرند. اگر فرد مبتلا به آلزایمر از همان ابتدا تحت درمان و برنامه‌های توانبخشی ذهنی قرار نگیرد بیماری با سرعت پیشرفت کرده و به مرحله پیشرفته می‌رسد. هر یک سال تشخیص زودهنگام، مشکلات مربوط به بیماری آلزایمر را پنج سال به تاخیر می‌اندازد. انواع آلزایمر وجود دارد، برخی دمانس‌ها، کاذب هستند و بر اثر کم‌کاری و پرکاری تیروئید و یا ابتلا به بیماری‌های زمینه‌ای، بهبودی‌های بلندمدت و مصرف برخی داروها و افسردگی ایجاد می‌شوند. اگر علل و ریشه‌های بروز دمانس کاذب به موقع شناسایی و درمان شوند فرد دیگر به بیماری آلزایمر مبتلا نمی‌شود اما در صورت بی‌توجهی و درمان، ابتلای فرد موردنظر به بیماری آلزایمر دور از ذهن نیست که متأسفانه ۷۰ درصد انواع آلزایمر(دمانس) را تشکیل می‌دهد. با توجه به اهمیت این بیماری، ماه جهانی آلزایمر در جهان انتخاب شده تا در راستای آگاهی‌رسانی، تشخیص و پیشگیری و ارتباط عاطفی بین نسل‌ها گام‌های اثربخشی برداشته شود. انجمن جهانی آلزایمر با اجرای برنامه‌های متعدد درصدد است افرادی که در مرحله میان‌سالی قرار دارند هر ساله و یا هر ۲ سال از لحاظ ابتلا به آلزایمر بررسی شوند.

گفتید برخی نشانه‌های ابتلا به آلزایمر ۲۰ سال قبل در فرد ظاهر می‌شوند این نشانه‌های اولیه چه مواردی هستند؟

۱۰ علامت اولیه ابتلا به آلزایمر وجود دارد که اگر کسی سه مورد از این علائم را داشته باشد، باید به پزشک مراجعه کند. اختلال حافظه، مشکلات در انجام کارهای عادی، ضعف بیان، گم کردن زمان و مکان، ضعف یا کاهش قضاوت، مشکلات در تفکر ذهنی، جایجا گذاشتن اجسام، تغییرات در حالات و رفتار، اختلال در درک تصاویر و تشخیص اندازه و فاصله آن‌ها و از دست دادن انگیزه، ۱۰ نشانه مهم برای هشدار بروز آلزایمر است. گاهی اوقات حافظه کوتاه مدت در